

Bruselj, 11. marec 2026
(OR. en)

7240/26

EF 66
ECOFIN 329
FSC 6
ESMA
ESRB
ECB
EIOPA
SRB
EBA

SPREMNI DOPIS

Pošiljatelj: za generalno sekretarko Evropske komisije:
direktorica Martine DEPREZ

Prejemnik: Thérèse BLANCHET, generalna sekretarka Sveta Evropske unije

---

Zadeva: POROČILO KOMISIJE SVETU IN EVROPSKEMU PARLAMENTU o
pripravljenosti finančnega sektorja EU

Bruselj, 10.3.2026
COM(2026) 119 final

POROČILO KOMISIJE SVETU IN EVROPSKEMU PARLAMENTU

o pripravljenosti finančnega sektorja EU

1. Uvod

Evropska unija se v več sektorjih srečuje z vse večjimi tveganji in grožnjami brez primere. Ta tveganja segajo od povečane negotovosti, geopolitičnih napetosti in konfliktov, tveganj za kibernetno varnost in manipuliranje z informacijami do podnebnih sprememb in vse večjih tveganj naravnih nesreč. Da bi se povečala sposobnost EU za napovedovanje in preprečevanje teh groženj ter odzivanje nanje, sta Komisija in Evropska služba za zunanje delovanje (ESZD) 26. marca 2025 skupaj predstavili strategijo za unijo pripravljenosti¹. Finančni sektor EU ima osrednjo vlogo pri ohranitvi ključnih družbenih funkcij v vseh okoliščinah. Zato Komisija v okviru strategije za unijo pripravljenosti in izvajanja ukrepa 25 iz priloge k skupnemu sporočilu izvaja celovito oceno ravni pripravljenosti v finančnem sektorju. Ocenjuje zlasti sposobnost sektorja, da v vseh okoliščinah še naprej zagotavlja kritične funkcije, kot so izvrševanje plačil in financiranje gospodarstva.

Zakonodaja EU o finančnih storitvah temelji na trdni tradiciji preudarnosti, previdnosti, odpornosti in napovedovanja. Cilji so jasni: ohraniti finančno stabilnost, urejeno reševanje vseh finančnih institucij v težavah, krizno upravljanje in jamstvo za vloge, zaščito vlagateljev in celovitost trga. EU je po veliki finančni krizi, ki se je začela leta 2007, zaključila celovito prenovu svojih bonitetnih pravil in arhitekture bančnega nadzora. S temi reformami so se okrepili finančne institucije EU, njeni kapitalski trgi in ponudniki infrastrukture finančnega trga.

Danes finančni sektor EU dosega visoko raven odpornosti z utrditvijo treh stebrov: (i) zahtevanega kapitala, temelječega na tveganjih, za banke in finančne institucije, (ii) zahtev glede upravljanja in preglednosti ter (iii) mehanizmov sodelovanja pri nadzoru med državami članicami in sektorji. EU je vzpostavila politike in načela, ki omogočajo stalno ocenjevanje tveganj izrednih dogodkov v okvirih za operativno tveganje, načrtih neprekinjenega poslovanja in kriznih načrtih.

Okvir EU je bil v zadnjih letih preskušen z več krizami, kot so pandemija COVID-19, agresija Rusije proti Ukrajini, regionalna bančna kriza v ZDA in kriza banke Credit Suisse leta 2023, izpadi električne energije, kibernetški napadi in hibridni incidenti. V teh krizah se je finančni sektor EU izkazal za trdnega in odpornega. Organi na ravni EU in nacionalni ravni so ukrepali hitro in učinkovito.

Pripravljenost na splošno ni statična, temveč je dinamično, v prihodnost usmerjeno stanje. Pri tem je potreben neprekinjen cikel načrtovanja, usposabljanja, opremljanja, preskušanja, ocenjevanja in izboljševanja. Pri tem se je treba osredotočiti na pripravljenost za obvladovanje vseh nevarnosti s predvidevanjem tveganj, razvojem zmogljivosti, usklajevanjem med sektorji (državnim, zasebnim, javnim) ter učenjem iz preteklih dogodkov, da bi se oblikovale odporne skupnosti, ki lahko krizo preprečijo, se pred njo zaščitijo in si po njenem nastopu opomorejo. To velja tudi za finančni sektor.

---

¹ Komisija in ESZD sta izdala [skupno sporočilo](#) o [strategiji za unijo pripravljenosti](#).

To poročilo vsebuje pregled trenutne pripravljenosti finančnega sektorja EU, pri čemer temelji na stalnih razpravah z Evropsko centralno banko, evropskimi nadzornimi organi, Evropskim odborom za sistemska tveganja, Enotnim odborom za reševanje, državami članicami in industrijo finančnih storitev.

2. Pripravljenost na enotnem trgu EU

Na ravni EU se je pripravljenost v finančnem sektorju v zadnjih nekaj letih izboljšala z zakonodajnimi ukrepi in vzpostavitev strukturo upravljanja na ravni EU, ki odražajo čezmejno naravo finančnega sektorja EU. Upravljanje temelji na dveh stebrih, tj. predpisih EU in organih EU. To strukturo dopolnjuje vrsta ukrepov, sprejetih na ravni euroobmočja, regionalni ravni (ki vključuje več držav članic) in ravni držav članic.

2.1 Zakonodaja EU, ki ureja finančni sektor

Finančni sektor urejata sektorska in medsektorska zakonodaja.

Sektorska zakonodaja

Sektorska zakonodaja zajema direktivo in uredbo o kapitalskih zahtevah², Solventnost II³, direktivo o trgih finančnih instrumentov II (MiFID II)⁴, uredbo o infrastrukturi evropskega trga⁵ in uredbo o centralnih depotnih družbah⁶. S temi zakonodajnimi akti se uvajajo bonitetne zahteve za zagotovitev odpornosti, stabilnosti in dobrega delovanja finančnih institucij, finančne infrastrukture in finančnega sistema.

Z vidika pripravljenosti so v več sektorskih zakonodajnih aktih določene zahteve, ki urejajo upravljanje operativnega tveganja, operativno odpornost, odpornost IKT, neprekinjeno poslovanje in krizno upravljanje. V bančnem sektorju na primer direktiva in uredba o kapitalskih zahtevah, direktiva o sanaciji in reševanju bank⁷, uredba o enotnem mehanizmu za

---

² Direktiva 2013/36/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o dostopu do dejavnosti kreditnih institucij in bonitetnem nadzoru kreditnih institucij, spremembi Direktive 2002/87/ES in razveljavitvi direktiv 2006/48/ES in 2006/49/ES,

Uredba (EU) št. 575/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o bonitetnih zahtevah za kreditne institucije in o spremembi Uredbe (EU) št. 648/2012.

³ Prečiščeno besedilo: Direktiva 2009/138/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2009 o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti zavarovanja in pozavarovanja (Solventnost II).

⁴ Direktiva 2014/65/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o trgih finančnih instrumentov ter spremembi Direktive 2002/92/ES in Direktive 2011/61/EU (MiFID II).

⁵ Uredba (EU) št. 648/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o izvedenih finančnih instrumentih OTC, centralnih nasprotnih strankah in repozitorijih sklenjenih poslov (EMIR).

⁶ Uredba (EU) št. 909/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. julija 2014 o izboljšanju ureditve poravnave vrednostnih papirjev v Evropski uniji in o centralnih depotnih družbah ter o spremembi direktiv 98/26/ES in 2014/65/EU ter Uredbe (EU) št. 236/2012.

⁷ Direktiva 2014/59/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o vzpostavitvi okvira za sanacijo ter reševanje kreditnih institucij in investicijskih podjetij ter o spremembi Šeste direktive Sveta 82/891/EGS ter direktiv 2001/24/ES, 2002/47/ES, 2004/25/ES, 2005/56/ES, 2007/36/ES, 2011/35/EU, 2012/30/EU in 2013/36/EU in uredb (EU) št. 1093/2010 ter (EU) št. 648/2012 Evropskega parlamenta in Sveta (DSRB).

reševanje⁸ ter direktiva o sistemih jamstva za vloge⁹ zagotavljajo, da so banke odporne na najrazličnejša potencialna tveganja, tudi na izredne dogodke. Od bank se pričakuje, da izvajajo trdna okvira upravljanja in obvladovanja tveganj, vključno z boljšim neprekinjenim poslovanjem, komuniciranjem in načrti sanacije, da bi se učinkovito obravnavala najrazličnejša tveganja. Med ključnimi značilnostmi ukrepov za obravnavanje scenarijev tveganja, tako preventivnih kot tudi reaktivnih, so posebne predhodne zahteve za banke, kot so načrti sanacije in načrti reševanja, kot so določeni v uredbi o enotnem mehanizmu za reševanje ter direktivi o sanaciji in reševanju bank.

Podobne zahteve za zagotovitev operativne odpornosti, obvladovanja tveganj na področju IKT, neprekinjenega poslovanja in kriznega upravljanja kot za banke veljajo tudi za zavarovalnice, ki jih ureja Solventnost II, investicijska podjetja v skladu z MiFID II ter tržne infrastrukture, kot so centralne nasprotne stranke in centralne depotne družbe. Te zahteve so po potrebi dopolnjene z zahtevami za izboljšanje načrtovanja sanacije in reševanja. Tudi za upravljanje sredstev in nebančno finančno posredništvo velja širok in vse celovitejši regulativni okvir EU, vključno z direktivo o kolektivnih naložbenih podjetjih za vlaganja v prenosljive vrednostne papirje, direktivo o upraviteljih alternativnih investicijskih skladov in uredbo o skladih denarnega trga. V teh instrumentih so določene zahteve glede upravljanja tveganj, upravljanja likvidnosti, finančnega vzvoda, vrednotenja in preglednosti, da bi se spodbujala stabilnost sektorja. Ukrepi za razvoj unije prihrankov in naložb bodo s krepitvijo zmogljivosti finančnega sektorja EU za povezovanje prihrankov s produktivnimi naložbami, s čimer se bosta izboljšali delitev tveganja in diverzifikacija v finančnem sektorju EU, izboljšali njegovo splošno odpornost in pripravljenost.

V središču nadzornih prednostnih nalog Evropske centralne banke (ECB), enotne nadzornice bank v 21 državah članicah, in pristojnih nacionalnih organov v euroobmočju in zunaj njega sta finančna in operativna odpornost bank. Banke se zlasti spodbuja, da ustrezno upoštevajo geopolitična tveganja in jih vključijo v postopke upravljanja tveganj. V tem okviru bi morale upoštevati izpostavljenost do nasprotnih strank v tretjih državah, morebitne učinke tujih sankcij na izpostavljenosti ter odvisnost od zunanjih ponudnikov storitev in infrastrukture. Poleg tega bi morale razviti trden okvir upravljanja ter zaščito pred kibernetškimi in drugimi grožnjami, ki lahko vplivajo na njihovo operativno odpornost. To vključuje ukrepe za povečanje varnosti in zaščito pred fizičnimi poškodbami. Bonitetni okvir bank EU poleg ukrepov za posamezne institucije obravnava tudi širše systemske in čezmejne kanale tveganj.

Okvir za krizno upravljanje vzpostavlja nabor orodij, ki se lahko uporabijo, kadar je ogrožena sposobnost preživetja izvajalca kritične funkcije. Revidirani okvir za krizno upravljanje in jamstva za vloge za banke, glede katerega je bil junija 2025 dosežen politični dogovor, je pomemben korak k še učinkovitejšemu sistemu kriznega upravljanja EU, zlasti za male in srednje velike banke.

---

⁸ Uredba (EU) št. 806/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. julija 2014 o določitvi enotnih pravil in enotnega postopka za reševanje kreditnih institucij in določenih investicijskih podjetij v okviru enotnega mehanizma za reševanje in enotnega sklada za reševanje ter o spremembi Uredbe (EU) št. 1093/2010 (uredba EMR).

⁹ Direktiva 2014/49/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. aprila 2014 o sistemih jamstva za vloge.

Pomemben vidik pripravljenosti v finančnem sektorju je, da se javnosti zagotovi razpoložljivost plačilnih instrumentov za gotovinska in elektronska plačila. Ključen ukrep na ravni Eurosistema za zagotovitev, da je **gotovina** na voljo v vseh okoliščinah, je vzdrževanje skupnih strateških zalog eurobankovcev. ECB je osrednji organ za usklajevanje in odločanje ter izvaja redne vaje kriznega upravljanja, vključno z morebitnim kriznim komuniciranjem. Nacionalne centralne banke vzdržujejo načrte neprekinjenega poslovanja na nacionalni ravni, da so lahko dvigi in pologi gotovine še naprej na voljo.

Hkrati je predlog o eurobankovcih in eurokovancih kot zakonitem plačilnem sredstvu, ki ga je Komisija predstavila 28. junija 2023, namenjen temu, da bo eurogotovina še naprej široko sprejeta za plačila in zlahka dostopna ljudem, podjetjem in javnim subjektom po celotnem euroobmočju. Z zahtevami za ohranjanje zdrave gotovinske infrastrukture v običajnih razmerah se podpira razpoložljivost gotovine v izrednih razmerah. V predlog Komisije ni bila vključena določba o odpornosti, jo je pa Svet dodal v svoj pogajalski mandat, in sicer se zahteva, da imajo države članice vzpostavljen načrt za odpornost gotovinskega poslovanja ali kombinacijo enakovrednih ukrepov.

Poleg tega je namen direktive o plačilnih storitvah 3 (PSD3), o kateri je bil novembra 2025 dosežen politični dogovor, povečati dostop do gotovine v trgovinah, tako da bi trgovcem na drobno dovolili, da ponujajo storitev dviga gotovine brez opravljenega nakupa (tj. izplačilo gotovine v trgovinah) do določene meje. Tako je uporaba gotovine priročajša, zlasti na podeželju, saj se pojasnjujejo pravila za trgovce na drobno in upravljavce bankomatov.

Poleg razpoložljivosti gotovine je nujno ohranjati neprekinjeno izvajanje **plačilnih storitev**, vključno s kartičnimi plačili, plačili s prenosom med računi (tudi prek mobilnih telefonov), dostopom do plačilnih računov in možnostjo pologa, da se ohranita zaupanje javnosti v finančni sistem in javni red ter zagotovi osnovno delovanje gospodarstva v primeru obsežnih motenj, tako da se javnosti zagotovi neprekinjen dostop do osnovnih storitev.

Veljavna direktiva o plačilnih storitvah 2 (PSD2) ureja tudi druge vidike, ki zajemajo obvladovanje operativnih in varnostnih tveganj ter poročanje o večjih incidentih. Cilj je okrepiti varnost in odpornost plačilnih sistemov po vsej EU.

Eurosistem spodbuja varnost in učinkovitost plačilnih sistemov. Uvedel je zahteve glede nadzora, da bi se obravnavali ključni scenariji tveganja, opredeljeni za evropski ekosistem plačil. Okviri določajo celovit sklop zahtev za upravljanje operativnih tveganj. Med njimi so ukrepi za upravljanje neprekinjenega poslovanja in pravočasno okrevanje ter posebne določbe za varnost informacij, kibernetško odpornost, fizično varnost, zunanje izvajanje, obvladovanje tveganj na področju IT in druga povezana področja. Okvir zajema elektronske plačilne instrumente (kot so kartice, direktne obremenitve, kreditna plačila, elektronski denar in digitalne denarnice) ter sheme (npr. kartične mreže) in aplikacije (npr. elektronske denarnice), ki omogočajo njihovo uporabo.

Za zagotovitev večje zaščite so v členu 15 uredbe ECB o sistemsko pomembnih plačilnih sistemih določene dodatne zahteve. V skladu z njim morajo sistemi na primer začeti znova delovati v dveh urah (tudi z uporabo sekundarnih lokacij), upravljavci sistemsko pomembnih

plačilnih sistemov pa morajo biti zmožni poravnati vsa zapadla plačila do konca delovnega dne, v katerem se je incident zgodil.

Projekt za uvedbo digitalnega eura, tj. digitalne oblike gotovine, ki bi dopolnjevala gotovino v fizični obliki in zasebne plačilne rešitve, bi javnosti zagotovil dodaten način plačila ter obenem spodbujal digitalno in finančno vključenost. Digitalni euro bi kot prvi enotni vseevropski plačilni sistem pripomogel tudi k zaščiti mednarodne vloge eura. Cilj projekta digitalnega eura je, da se s krepitvijo odprte strateške avtonomije EU in razširitvijo nabora razpoložljivih plačilnih instrumentov dodatno okrepi splošna odpornost plačilnih storitev. Kar zadeva predlog o zakonitem plačilnem sredstvu, je Svet vključil dodatne določbe za še večjo odpornost digitalnega eura. V tem okviru bodo denarnice EU za digitalno identiteto interoperabilne z uporabniškimi vmesniki za digitalni euro, kar bo zagotovilo varno in nemoteno avtentikacijo uporabnikov¹⁰.

Medsektorska zakonodaja v finančnem sektorju

Zgoraj navedeno finančno zakonodajo dopolnjuje akt o digitalni operativni odpornosti (v nadaljnjem besedilu: uredba DORA), ki je zakonodajni akt za finančni sektor in se uporablja v celotnem finančnem sektorju EU. Zajema 20 različnih vrst finančnih subjektov, vključno s kreditnimi institucijami, ponudniki plačilnih storitev, infrastrukturami finančnega trga, zavarovalnicami, bonitetnimi agencijami in upravljavci premoženja.

V uredbi DORA je izrazit poudarek na odpornosti finančnih subjektov, njihovi ravni pripravljenosti na morebitne motnje na področju IKT in obvladovanju tveganj, ki izhajajo iz odvisnosti finančnih subjektov od tretjih ponudnikov storitev IKT, vključno s sistemskimi tveganji in tveganji koncentracije, ki jih predstavljajo ponudniki IKT, ključni za finančni sektor EU. Z uredbo DORA se vzpostavlja usklajen in trden okvir za krepitev sposobnosti finančnega sektorja EU, da prepreči in prenese motnje, povezane z IKT, se nanje odzove in si od njih opomore. Finančni subjekti morajo vzpostaviti celovit okvir za obvladovanje tveganj na področju IKT, ki zajema upravljanje, popis sredstev, prepoznavanje tveganj, zaščito pred njimi, njihovo odkrivanje, odzivanje nanje in okrevanje po njih ter stalno izboljševanje. To zagotavlja, da se ranljivosti in odpornost v sistemih in postopkih upravljajo proaktivno. Finančni subjekti morajo tudi odkrivati in razvrščati večje incidente, povezane z IKT, ter o njih poročati pristojnim organom, pri tem pa uporabiti dogovorjene opredelitve, pragove in roke, da se omogočijo usklajeni odzivi med jurisdikcijami. Za to je treba redno testirati in ocenjevati njihove postopke, orodja in ureditve v zvezi z odpornostjo in pripravljenostjo.

Finančni subjekti morajo upravljati tudi tveganja, povezana z uporabo tretjih ponudnikov storitev IKT, zlasti ključnih tretjih ponudnikov storitev IKT. Uredba DORA določa, da morajo finančni subjekti pred sklenitvijo novih pogodb s tretjimi ponudniki storitev IKT opraviti

---

¹⁰ Evropski okvir za digitalno identiteto vzpostavlja varen in zaupanja vreden ekosistem za digitalno identifikacijo in avtentikacijo ter uporabo digitalnih dokazov, ki bo do konca leta 2026 na voljo vsem državljanom EU. Evropske denarnice za digitalno identiteto bodo neposredno prispevale k odpornosti in pripravljenosti finančnega sektorja EU na krize ter zaščiti pred goljufijami in krajo identitete pri plačilih, digitalnem vstopanju strank in drugih finančnih storitvah.

skrbni pregled tveganj koncentracije. V okviru njenega mehanizma nadzora trije evropski nadzorni organi¹¹ nadzirajo ključne tretje ponudnike storitev IKT na vseevropski ravni, s čimer se krepi splošna digitalna operativna odpornost v celotnem finančnem sektorju EU. Evropski nadzorni organi so novembra 2025 objavili seznam imenovanih ključnih tretjih ponudnikov storitev IKT v skladu z uredbo DORA. Okvir te uredbe je posebej primeren za upravljanje kibernetске varnosti, povezljivosti, pripravljenosti in operativnih tveganj ter ima močno mednarodno razsežnost.

Finančni sektor poleg uredbe DORA, ki je *lex specialis* zanj, zajemajo tudi sporazumi o horizontalnem sodelovanju na področju fizične in digitalne odpornosti na podlagi direktive o odpornosti kritičnih subjektov¹² ter revidirane direktive o varnosti omrežij in informacij.

Direktiva o odpornosti kritičnih subjektov vzpostavlja krovni okvir za obravnavanje odpornosti kritičnih subjektov v zvezi z vsemi nevarnostmi. Z njo se zahtevajo ocene tveganja, nacionalne strategije in posebni ukrepi za odpornost za imenovane kritične subjekte, da bi lahko še naprej opravljali ključne družbene funkcije. Čeprav sta bančni sektor in infrastruktura finančnega trga v direktivi o odpornosti kritičnih subjektov vključena kot kritična sektorja, finančni sektor ne spada na področje uporabe vseh vsebinskih zahtev iz te direktive, saj je zajet v veliko bolj specifičnih zahtevah iz uredbe DORA. Vseeno pa še naprej spada na področje uporabe direktive o odpornosti kritičnih subjektov pri sporazumih o horizontalnem sodelovanju.

Revidirana direktiva o varnosti omrežij in informacij zagotavlja širši okvir za kibernetско varnost v različnih kritičnih sektorjih. Uredba DORA se v odnosu do revidirane direktive o varnosti omrežij in informacij šteje za *lex specialis*, kar pomeni, da se zahteve glede upravljanja tveganj in poročanja o incidentih iz uredbe DORA uporabljajo kot sektorski pravni akt Unije namesto revidirane direktive o varnosti omrežij in informacij. Kot je Komisija sporočila v smernicah o uporabi člena 4(1) in (2) revidirane direktive o varnosti omrežij in informacij¹³, se nekatere določbe navedene direktive, ki so bistvene za zagotavljanje pripravljenosti in doseganje visoke ravni odpornosti finančnih subjektov, uporabljajo še naprej, vključno z zahtevami za sprejetje strategije za kibernetско varnost in vzpostavitev nacionalnega okvira za obvladovanje kibernetских kriz (z obveznostjo imenovanja organov za obvladovanje kibernetских kriz ter sprejetja nacionalnih načrtov odzivanja na kibernetске incidente velikih razsežnosti in krize), ki zajemajo bančni sektor in sektor infrastrukture finančnih trgov. Poleg tega bi morale skupine za odzivanje na incidente na področju računalniške varnosti in Evropska organizacijska mreža za povezovanje v kibernetски krizi (mreža EU-CyCLONe) opravljati svoje naloge v zvezi z bančnim sektorjem in sektorjem infrastrukture finančnih trgov.

Z ukrepi za pripravljenost, določenimi za finančni sektor, se potreba po odpornosti uravnoteži z načelom sorazmernosti. Regulativne in nadzorne zahteve so prilagojene velikosti,

---

¹¹ Trije evropski nadzorni organi so Evropski bančni organ, Evropski organ za zavarovanja in poklicne pokojnine ter Evropski organ za vrednostne papirje in trge.

¹² Direktiva (EU) 2022/2557 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. decembra 2022 o odpornosti kritičnih subjektov in razveljavitvi Direktive Sveta 2008/114/ES. Člen 5(5) Direktive določa, da Komisija v sodelovanju z državami članicami pripravi prostovoljno skupno predlogo za poročanje za namene izpolnjevanja obveznosti iz člena 5(4) Direktive.

¹³ C(2023) 6068.

kompleksnosti in sistemski pomembnosti institucij, da bi se preprečila nesorazmerna obremenitev manjših subjektov. Da bi se preprečilo nepotrebno upravno breme, se z usklajenimi okviri, kot je uredba DORA, poenostavljajo zahteve v celotnem sektorju, s čimer se zagotavlja doslednost in obenem zmanjšuje podvajanje prizadevanj.

2.2 Organi EU: orodja in sodelovanje

Organom EU so zaupana posebna orodja, ki se lahko aktivirajo v izrednih razmerah in s katerimi se vzdržujejo ureditve za pripravljenost, da se zagotovi neprekinjeno poslovanje. Trem evropskim nadzornim organom so bila v skladu z njihovimi ustanovnimi uredbami na primer dodeljena pooblastila za ukrepanje v izrednih razmerah. Ko Svet uradno prizna izredne razmere (v skladu s členom 18 uredb o evropskih nadzornih organih), lahko trije organi na podlagi posameznih odločitve začasno omejijo finančne dejavnosti v skladu s členom 9. Opravljajo tudi splošno nalogo usklajevanja med nacionalnimi organi in v okviru Evropskega sistema finančnega nadzora (člen 31).

Kot je navedeno zgoraj, je ECB enotni nadzorni organ za banke v 21 državah članicah, ki sodelujejo v enotnem mehanizmu nadzora, s čimer zagotavlja dosleden bonitetni nadzor v tem območju. Enotni odbor za reševanje je enotni organ za reševanje za te države članice, odgovoren za urejeno reševanje bank v težavah, s čimer varuje finančno stabilnost in zmanjšuje stroške za davkoplačevalce.

Da bi se povečala operativna odpornost, so vsi organi EU razvili notranje načrte za neprekinjeno poslovanje, ureditve za pripravljenost in postopke za obvladovanje kritičnih incidentov, namenjene obvladovanju različnih nevarnosti. Te ukrepe redno preskušajo, da bi se zagotovilo neprekinjeno poslovanje ter opredelili časovno najbolj kritični poslovni procesi, ki jih je treba izvesti v izrednih razmerah, in raven njihove izvedbe.

Glede na to, da je treba ohranjati celovitost in dobro delovanje enotnega trga ter da je finančni sektor EU zelo medsebojno povezan in v njem obstaja veliko tveganje prelivanja učinkov, sta usklajevanje med različnimi organi EU in vključevanje držav članic bistvena za predvidevanje in obvladovanje kriz, ki bi lahko hkrati prizadele več delov EU. Zgodnje vključevanje in hitro sodelovanje sta bistvena v fazi načrtovanja in v vsaki fazi krize. Več organov EU je zaradi lažjega sodelovanja in izmenjave informacij, ki so lahko pomembne tudi v krizi, sklenilo instrumente sodelovanja med seboj ali s pristojnimi nacionalnimi organi ali nacionalnimi organi za reševanje oziroma memorandumu o soglasju (npr. memorandum o soglasju med ECB in Enotnim odborom za reševanje), poleg tega izvajajo predhodne preskuse za zagotovitev ustrezne pripravljenosti na krize.

Eden pomembnih mejnikov pri teh prizadevanjih je okvir Evropske unije za usklajevanje v primeru sistemskih kibernetičnih incidentov (EU-SCICF), ki so ga januarja 2025 vzpostavili evropski nadzorni organi. Ta okvir zagotavlja strateško podlago za sodelovanje v času večjih

kibernetskih incidentov¹⁴. Njegov namen je olajšati hitro izmenjavo informacij in skupno odzivanje z vzpostavitvijo protokolov za ocenjevanje in zmanjševanje groženj v državah članicah EU.

Poleg tega je Svet junija 2025 na podlagi vseh ustreznih mehanizmov, vključno s tistimi, ki so vzpostavljeni z revidirano direktivo o varnosti omrežij in informacij, uredbo DORA (EU-SCICF) in aktom o kibernetiki solidarnosti, sprejel načrt za krizno upravljanje kibernetike varnosti¹⁵, ki zagotavlja pomembne smernice za države članice, da bi povečale svojo pripravljenost na incidente na področju kibernetike varnosti ter izboljšale zmogljivosti za odkrivanje teh incidentov in odzivanje nanje.

V tem okviru se lahko izvajajo redne vaje, da bi bile zmogljivosti za pripravljenost in odzivanje še naprej trdne in učinkovite. Poleg tega je na mednarodni ravni cilj protokola skupine G7 za odzivanje na kibernetike incidente poenotiti svetovna prizadevanja za odzivanje na kibernetike grožnje, ki vplivajo na finančni sektor, ter zagotoviti pravočasne in usklajene odzive v vseh jurisdikcijah.

Vsak organ EU glede na svoje pristojnosti in naloge izvaja redne ocene tveganja in druge ukrepe za opredelitev najpomembnejših tveganj. Ocene tveganja se izvajajo v sodelovanju z nacionalnimi organi, kar prispeva k razvoju skupnega in bolj poglobljenega razumevanja okolja tveganj in tveganj, ki jih je treba obravnavati prednostno. Pogosto so podlaga za sisteme zgodnjega opozarjanja, ti pa so del okvirov pripravljenosti organov EU. Poleg tega obstoječe regulativne in nadzorne ureditve med organi EU in deležniki iz zasebnega sektorja omogočajo stalen dialog o vzajemnih pričakovanjih glede pripravljenosti¹⁶.

2.3 Okviri na nacionalni in regionalni ravni

Poleg zakonodaje, ki obstaja na ravni EU, so države članice razvile lastne nacionalne načrte pripravljenosti¹⁷. Ti načrti običajno presegajo finančni sektor in zajemajo pripravljenost družbe kot celote na nacionalni ravni. Zato se nacionalni načrti med državami članicami razlikujejo, kar kaže na različne nacionalne državne in upravne strukture ter obseg pristojnosti. Hkrati ti nacionalni načrti delujejo v usklajenem okviru EU ter se vse bolj povezujejo z ureditvami na ravni EU in mehanizmi čezmejnega usklajevanja.

Pripravljenost finančnega sektorja je vedno ključni element nacionalnih strategij pripravljenosti. Ta sektor je kot vodilni na področju pripravljenosti za zgled drugim sektorjem. Nacionalne strategije pripravljenosti za finančni sektor presegajo pravni red EU in se osredotočajo na nacionalne operativne težave. Razlike med nacionalnimi finančnimi sistemi

---

¹⁴ Z okvirom EU za usklajevanje v primeru sistemskih kibernetike incidentov se izvaja tudi člen 49 uredbe DORA, da bi se izboljšalo usklajevanje z drugimi kriznimi okviri EU.

¹⁵ Priporočilo Sveta z dne 6. junija 2025 o načrtu EU za krizno upravljanje kibernetike varnosti (UL C, C/2025/3445, 20.6.2025, <http://data.europa.eu/eli/C/2025/3445/oj>).

¹⁶ V strategiji EU za unijo pripravljenosti je priznan pomen takih partnerstev. Namen ključnih ukrepov 36 in 37 je vzpostaviti javno-zasebne projektne skupine za pripravljenost oziroma razviti javno-zasebne protokole za izredne razmere v vseh sektorjih.

¹⁷ Komisija se je v okviru prizadevanj za izpolnitev zahtev ukrepa 25 iz priloge k skupnemu sporočilu o strategiji za unijo pripravljenosti opirala tudi na stalne razprave z državami članicami o načrtih pripravljenosti.

(npr. glavne značilnosti nacionalnega bančnega sektorja, obseg uporabe gotovine, sprejetje eura, sodelovanje v bančni uniji) se seveda odražajo v tem, kako se ocenjuje in zagotavlja raven nacionalne pripravljenosti finančnega sektorja.

Glede na ključno vlogo javnih organov, zlasti v primeru krize ali večjega incidenta, morajo biti še naprej na voljo zanesljive funkcije kratkoročnega financiranja, da bi se izognili pomanjkanju likvidnostnih ali finančnih sredstev na ravni države in v širšem smislu javnega sektorja ter preprečili širše posledice za družbo z vidika zaupanja javnosti in finančne stabilnosti. To pa ne velja za vse krizne okvire enako, saj je zlasti reševanje bank zasnovano tako, da se omeji odvisnost od javnih sredstev, in sicer z mehanizmi za reševanje s sredstvi upnikov in mehanizmi za reševanje, ki jih financira sektor.

Da bi se zagotovila odpornost funkcij kratkoročnega financiranja na ravni države, so nacionalni uradi za upravljanje dolga razvili krizne načrte in načrte neprekinjenega poslovanja, da bi se omogočilo neprekinjeno delovanje tudi v primeru krize. Te ureditve se vse bolj dopolnjujejo z izmenjavo dobrih praks in usklajevanjem na ravni EU in regionalni ravni.

Poleg tega evropski mehanizem za stabilnost ponuja več instrumentov finančne pomoči, katerih namen je zaščititi finančno stabilnost z zagotavljanjem pomoči članicam tega mehanizma, da se okrepi zmogljivost euroobmočja za upravljanje držav in bank v težavah. S temi instrumenti se rešujejo sistemske krize ter dopolnjujeta nacionalna operativna pripravljenost in operativna pripravljenost EU na konkretnije scenarije motenj. Nekatere države članice so z dvostranskimi dogovori omogočile razpoložljivost kratkoročnega financiranja, če katera od osnovnih nalog urada za upravljanje dolga ne bi bila več na voljo. Z dokončno uvedbo še neizvedene spremembe Pogodbe o ustanovitvi evropskega mehanizma za stabilnost bi se dodatno okrepila varnostna mreža euroobmočja.

Vzporedno s tem obstajajo regionalni usklajevalni forumi, kot je nordijsko- baltski mehanizem sodelovanja, ki je pomembna regionalna pobuda, osredotočena na države ob Baltskem morju. Ti forumi spodbujajo sodelovanje pri finančnem nadzoru in kriznem upravljanju, izmenjavo informacij o ocenah tveganja ter strateško načrtovanje. Ponazarjajo, kako lahko regionalno sodelovanje izboljša pripravljenost.

Več držav članic je v okviru nacionalnih načrtov pripravljenosti (ki vključujejo predstavnike zasebnega sektorja z več področij) razvilo namenska javno-zasebna partnerstva ali forume.

Na splošno so te ureditve na ravni EU ter regionalni in nacionalni ravni del večplastnega okvira pripravljenosti, v katerem se usklajevanje in sodelovanje na ravni EU in regionalni ravni dopolnjujeta z nacionalnimi ukrepi.

3. Stresno testiranje

Stresno testiranje je ključni vidik pripravljenosti, kot je priznано v priporočilu Sveta o krepitvi odpornosti kritične infrastrukture¹⁸. V finančnem sektorju je stresno testiranje že sestavni in bistveni del nadzora finančnih institucij in ponudnikov infrastrukture finančnega trga. S stresnimi testi se povečuje pripravljenost finančnega sektorja s simulacijo hudih kriz (kot so recesije, podnebni pretresi ali kibernetški napadi), da se odkrijejo ranljivosti v kapitalu in likvidnosti finančnih institucij. Tako so institucije in ponudniki prisiljeni izboljšati upravljanje tveganj, povečati kapitalske blažilnike, izpopolniti strateško načrtovanje in okrepiti odpornost proti prihodnjim pretresom, to pa povečuje splošno finančno stabilnost in krepi zaupanje na trgih.

Stresno testiranje podpira tudi pripravljenost, saj zajema sistemske in čezmejne kanale tveganj, vključno z viri globalne finančne nestabilnosti, geopolitičnimi napetostmi, kibernetškimi incidenti in motnjami v kritični infrastrukturi.

Evropski bančni organ (EBA) ima v **bančnem sistemu** pooblastila, da začne in usklajuje stresne teste za bančni sektor za celotno EU. EBA na tej podlagi vsaki dve leti izvede stresni test za celotno EU, ki zajema približno 75 % bančnega sektorja. Direktiva o kapitalskih zahtevah tudi pooblašča pristojne organe, da v institucijah, ki jih nadzorujejo, po potrebi, vendar vsaj enkrat letno, izvajajo nadzorniške stresne teste. Poleg tega je EBA izdal smernice za zagotovitev, da organi pri izvajanju letnih nadzorniških stresnih testov uporabljajo skupno metodologijo.

ECB v bančni uniji redno izvaja stresne teste, analize scenarijev in simulacije, da bi prispeval k procesu nadzorniškega pregledovanja in ovrednotenja. Izvaja tudi ciljne preglede kibernetške odpornosti in dogovorov o zunanjem izvajanju.

Evropski organ za zavarovanja in poklicne pokojnine (EIOPA) v **sektorju zavarovanj in poklicnih pokojninskih skladov** vsaka tri leta redno izvaja stresne teste za celotno EU za zavarovalnice in pozavarovalnice ter institucije za poklicno pokojninsko zavarovanje¹⁹, ki vključujejo komponenti kibernetškega in podnebnega tveganja.

Evropski organ za vrednostne papirje in trge (ESMA) izvaja redne stresne teste odpornosti centralnih nasprotnih strank za celotno EU v okviru ocen v skladu s členom 32 uredbe o ustanovitvi ESMA in členom 24a uredbe o infrastrukturi evropskega trga. Čeprav se ti testi osredotočajo na to, kako odporne so centralne nasprotnne stranke na neugodne razmere na trgu, ESMA vključi še druge vrste zunanjih tveganj.

Evropski odbor za sistemska tveganja pripravlja neugodne scenarije za stresne teste EBA (banke), EIOPA (zavarovalnice, pokojninski skladi) ter ESMA (centralne nasprotnne stranke).

---

¹⁸ Priporočilo Sveta z dne 8. decembra 2022 o usklajenem vseevropskem pristopu za krepitev odpornosti kritične infrastrukture (2023/C 20/01).

¹⁹ V več državah članicah institucije za poklicno pokojninsko zavarovanje ne spadajo na področje uporabe revidirane direktive o dejavnostih in nadzoru institucij za poklicno pokojninsko zavarovanje (direktiva IORP II), tako da jih ne urejajo pravila EU. Take institucije niso vključene v stresne teste, ki jih izvaja EIOPA.

V skladu z Direktivo 2014/49/EU o sistemih jamstva za vloge morajo države članice svoje naloge opravljati v skladu z Direktivo. EBA nato na podlagi rezultatov teh testov izvede medsebojne strokovne preglede, s katerimi prouči odpornost sistemov jamstva za vloge.

4. Obiti

Finančni sektor EU temelji na trdnem in večdimenzionalnem okviru za pripravljenost, ki ga sestavljajo posebna sektorska zakonodaja, medsektorska zakonodaja ter mehanizmi sodelovanja med sektorji in državami članicami. Pripravljenost finančnega sektorja EU ima tudi zunanjo razsežnost, s katero EU krepi ne le svojo finančno stabilnost, temveč tudi svojo vlogo zanesljivega in verodostojnega finančnega sektorja na svetovni ravni.

Finančni sektor EU je v preteklih krizah dokazal svojo odpornost. Dokazal je, da je sposoben prestatati pandemijo COVID-19, agresijo Rusije na Ukrajino, finančne krize v drugih jurisdikcijah, kibernetске napade in še številne druge dogodke.

Kljub temu je glede na grožnje brez primere in še toliko bolj negotovo geopolitično okolje, s katerim se srečuje EU, pomembno stalno ocenjevati raven pripravljenosti finančnega sektorja EU. EU nadaljuje prizadevanja za to in bo morda uvedla vse potrebne prilagoditve za zagotovitev hitrih, usklajenih in sorazmernih preventivnih in odzivnih ukrepov na ravni EU in držav članic, da bi ohranili stabilno smer in ključne funkcije finančnega sektorja EU. V prihodnje se pričakuje, da bosta razvoj unije prihrankov in naložb ter uvedba digitalnega eura povečala splošno odpornost finančnega sektorja EU in še izboljšala njegovo raven pripravljenosti.